

KINNITATUD

Direktori käskkirjaga nr 12

18.09.2024

TARTU LASTEAED MÕMMIK
ÕPPEKAVA

Tartu

2024

Sisukord

1	LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA	3
1.1	Üldinfo	3
1.2	Lasteaia eripära	3
2	LASTEAI A ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	3
3	LASTEAI A ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED	4
4	ÕPIKÄSITUS	
4.1	Õuesõpe	5
4.2	Robotika ja tehnoloogiaharidus	5
5	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	6
5.1	Õppeaasta	6
5.2	Lasteaia päevakava koostamise põhimõtted	6
5.3	Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	6
6	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU NING LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI	8
6.1	Üldoskused	8
6.1.1	Mänguoskused	8
6.1.2	Tunnetus- ja õpioskused	10
6.1.3	Sotsiaalsed ja enesekohased oskused	13
6.2	Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu	15
6.2.1	Valdkond mina ja keskkond	16
6.2.2	Valdkond keel ja kõne	21
6.2.3	Valdkond eesti keel kui teine keel	27
6.2.4	Valdkond matemaatika	29
6.2.5	Valdkond kunst	32
6.2.6	Valdkond muusika	37
6.2.7	Valdkond liikumine	40
7	LAPSE ARENGU HINDAMISE TÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	44
8	ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA TÖÖKORRALDUS	45
9	LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA TÖÖKORRALDUS	47
10	ÕPPEKAVA TÄIENDAMISE JA UUENDAMISE KORD	47

LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

1.1 Üldinfo

Lasteaed Mõmmik on Tartu Linna munitsipaallasteaed, mis võimaldab omandada koolieast noorematele lastele hoitu ja alushariduse omandamist. Lasteaed Mõmmik asutati 2. jaanuaril 1989. aastal ning kandis algselt nimetust Lastepäevakodu nr. 22. Alates 20. jaanuarist 2005 kannab asutus nime Tartu Lasteaed Mõmmik. Lasteaed juhindub oma tegevuses Eesti Vabariigi ja Tartu Linna õigusaktidest ning oma põhimäärusest.

Lasteaia aadress: Mõisavahe 32, Tartu, 50708.

Omandivorm: Tartu Linna munitsipaallasteaed

Rühmade arv: 12 (sõime- ja aiarühmad)

1.2 Lasteaia eripära

Lasteaia Mõmmik eripäraks on kultuuride põimumine ja samuti pühendumine muu kodukeelega lastele eesti keele õpetamisele. Lasteaias peetakse oluliseks mitmekesisust ja avatust, luues selleks sobivad tingimused laste arengu toetamiseks. Laps õpib matkimise, jälgimise, uurimise, katsetamise, suhtlemise ja muude tegevuste kaudu, olles aktiivne õppija.

Lasteaia läheduses asuv Ihaste mets võimaldab teha matku loodusesse, mis toetavad avastus- ja õuesõppe metoodika rakendamist. Samuti hea bussiühendus kesklinnaga võimaldab viia õppetegevusi lasteaiast välja ning osaleda erinevates haridust toetavates programmides, mida pakuvad muuseumid, raamatukogud, loodusmaja, botaanikaaed ja ka teised haridusasutused.

Lasteaed kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Lasteaias on loodud tingimused, mis soodustavad nii laste kui ka personali tervist ja heaolu, et tagada positiivne töökeskkond ja parim võimalik tugi lastele. Tervisedenduses peame oluliseks laste ja personali liikumisaktiivsuse ja õige tervisekäitumise kujundamist.

Lasteaed osaleb projektis “Kasvades oma toiduga”, mille eesmärgiks on tõsta laste ja perede ning õppeasutuste teadlikkust toidu kasvatamisel.

2 LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös. Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel

terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

3 LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on: lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;

- 1) lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- 2) lapse loovuse toetamine;
- 3) mängu kaudu õppimine;
- 4) humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- 5) lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- 6) lapsele turvatunde, eduelamuse tagamine;
- 7) üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- 8) kodu ja lasteasutuse koostöö;
- 9) eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäradega arvestamine.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

4 ÕPIKÄSITUS

Õppe- ja kasvatusprotsessi ülesehitamise aluseks on alljärgnev õpikäsitus:

1. Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nende vahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.
2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Õpetajad on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.
3. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
4. Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
 - 1) kavandada oma tegevust, teha valikuid;
 - 2) seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;

- 3) kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- 4) arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- 5) hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- 6) tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

4.1 Õuesõpe

Õuesõpe on üks paljudest võimalustest õpetamismeetodite mitmekesistamiseks ja õpilase loomulikule õpikeskkonnale ning igapäevasele reaalsele elule lähemale viimiseks.

Õuesõpe täiendab ja mitmekesistab õppimisvõimalusi ning võimaldab olla samaaegselt loov, vaba ja liikuv. See hõlmab õpikeskkondi ruumidest väljaspool ning õppimine toimub avatud õpiruumis, millele on iseloomulik, et õppimise koht võib olla ka õppevahend ning saadud kogemused juhivad teadmiste ja oskusteni. Avatud õpiruumis on esikohal laps ja tema aktiivne tegevus, õpetajal on sealjuures suunav ja toetav roll. Õuekeskkonnas läbiviidav tegevus toetab lapse aktiivset osalust õppeprotsessis, võimaldades lapsel õppimisele läheneda loomuomaselt – koguda teadmisi oma keha ning keskkonna vahendatud tunnete ja muljete kaudu. Õues õppimisel on õppeprotsessi kaasatud lapse erinevad meeleorganid ja õppeprotsessis kogetu saab seetõttu mitmekülgsemalt omandatud.

Õuesõppele on iseloomulikud viis tunnusojoont:

1. koht, mis aitab õppida;
2. õppimine erinevate meelte kaudu;
3. tegu ehk vahetu osalemine protsessis, samuti tegevuse käigus millegi valmistamine;
4. õpitu tagasi peegeldamine ja uute teadmiste sidumine olemasolevate teadmistega;
5. teadmine/oskus, mida õpetada teistele.

4.2 Robootika ja tehnoloogiaharidus

Robootika ja tehnoloogiahariduses lõimitakse erinevaid digivahendeid ja robootikaseadmeid õppe- ja kasvatusvaldkondadega (mina ja keskkond, matemaatika, keel ja kõne, kunst, muusika, liikumine), et mitmekesistada õppe- ja kasvatustegevusi, luues sealjuures lastele õpimotivatsiooni ja avastamisrõõmu pakkuva turvalise keskkonna.

Õppetegevuste läbiviimisel saab kasutada tahvelarvuteid, interaktiivset tahvlit, lauarvuteid, projektorit, kõlareid, valgustahvlit, fotoaparaati, internetti, Bee-Bot, Blue-Bot, 4D kaarte, digitaalseid jutupliiatseid, Lego WeDo 2.0 komplekte jm.

Digivahendite kasutamine on täiskasvanu poolt eesmärgistatud ja juhendatud.

Digivahendite kasutamine toetab lapse õppimist, loovust, kognitiivsete, motoorsete ja tehniliste oskuste arengut, koostöö ja sotsiaalsete oskuste arengut, keelelist arengut ja loogilist mõtlemist.

5 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

5.1 Õppeaasta

Mõmmiku lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Suvekuudel juunis, juulis ja augustis töötavad lasteaias rühmad vastavalt vajadusele ning toimub õpitu kordamine ja kinnistamine. Võimaluse korral viiakse õppetegevused läbi õues. Juunis, juulis ja augustis töötavate rühmade õpetajad koostavad suvekuudeks tegevuskavad, mis kinnitatakse maikuu pedagoogilises nõukogus.

5.2 Lasteaia päevakava koostamise põhimõtted

Päevakava koostamisel lähtutakse alushariduse riiklikust õppekavast ning lasteaia lahtioleku ajast ja laste vanuserühmast. Päevakava koostamisel arvestatakse laste arengutaset, vanust ning lapse huve. Seejuures arvestatakse, et lastel oleks piisavalt aega ja võimalusi aktiivseteks ja vaikseteks tegevusteks ning et õppe- ja kasvatustegevused, igapäevatoimingud ja vabategevused vahelduksid sujuvalt ja moodustaksid laste jaoks tasakaalustatud terviku. Laps viibib iga päev sõltuvalt ilmastikust vähemalt 1-2 korda õues. Päevakava kohaselt võimaldatakse ühe kuni kolme aasta vanusele lapsele vähemalt üks tund päevast uneaega. Vanematele lastele tagatakse päevas vähemalt üks tund puhkeaega valikuvõimalusega une ja muu vaigse tegevuse vahel. Päevakavas nähakse ette laste lasteasutusse toomise ja koju viimise aeg, arvestades õppe- ja kasvatustegevuse korraldust ja hoolekogu soovitusi.

Rühmade päevakavad koostatakse ja korrigeeritakse igal õppeaastal vastavalt laste vanusele õppejuhi poolt. Rühmade päeva- ja tegevuskava kinnitab lasteaia direktor käskkirjaga õppeaasta algul.

5.3 Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütm, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning rühmaõpetajate ja personali kaasamist.

Lasteaia õppeaasta eesmärgid ja temaatika kinnitatakse pedagoogilises nõukogus ning fikseeritakse aasta tegevuskavas. Lasteaia ürituste plaan koostatakse augustis ja kinnitatakse pedagoogilises nõukogus. Ürituste plaani koostamisel arvestatakse õppeaasta eesmärgi, temaatika ning lähtutakse traditsioonidest ja rahvuslikest tähtpäevadest.

Lasteaia muusika- ja liikumistegevuste ajaline plaan kinnitatakse iga õppeaasta alguses pedagoogilises nõukogus.

Õppe- ja kasvatustegevus rühmades toimub rühma tegevuskava ja nädalaplani, kuuplaani või projekti alusel. Lähtuvalt lasteaia õppekavast ja rühma laste vanusest koostavad õpetajad oma rühma õppe- ja kasvatustegevuse õppeaasta tegevuskava. Rühma õppeaasta tegevuskava koostatakse pedagoogilises nõukogus kokkulepitud struktuuri alusel ja õppejuhi poolt määratud tähtjaks. Rühmade tegevuskava tutvustatakse lastevanematele sügisestel lastevanemate koosolekutel.

Õppeaasta tegevuskavast lähtuvalt koostavad õpetajad rühma nädala-, kuuplaani või projekti, milles esitatakse üldoskuste ja valdkondade eesmärgid, nädala või kuu temaatika, õppe- ja kasvatustegevuste sisu ja tegevused ning viited kasutatavatele vahenditele. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.

Kogu õppeaasta vältel täidavad õpetajad õppe- ja kasvatustegevuse e-päevikut Eliis.ee keskkonnas. Päeviku kinnitab õppejuht või direktor iga õppeaasta septembrikuu lõpuks. Päeviku süstemaatilist täitmist kontrollivad direktor ja õppejuht. Õpetajad täidavad igapäevaselt päevikus laste kohalkäimise tabelit, päevakirjeldust ning päeva kokkuvõtvat analüüsi või nädala kokkuvõtet (nädala kokkuvõttes analüüsitakse nädala eesmärkide täitmist ja kavas teostatud muudatusi). Päevikus esitatakse nädalaplaniid, kuuplaaniid või projektid, mille kinnitab õppealajuhataja. Päevik on ametlik dokument,

mille täitmine on kohustuslik ja peab olema korrektne. Päevik sisaldab laste üldandmeid, rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi ja põhimõtteid. Päevikus kajastatakse individuaalne töö lapsega, koostöö lastevanematega, loetud raamatud ja muud õppe- ja kasvatustegevust toetavad tegevused. Õppeaasta lõpus koostavad õpetajad õppe- ja kasvatustegevuse analüüsi tuues välja parendustegevused ja ettepanekud.

6 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU NING LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

6.1 Üldoskused

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) enesekohased oskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

6.1.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **2-3 aastane laps**:

- 1) mängib matkimismänge, milles jäljendab ümbritsevate inimeste tegevusi (söödab nukku, joob tühjast tassist jne.);
- 2) mängib üksi või täiskasvanuga;
- 3) tunneb huvi eakaaslaste vastu;
- 4) valib ise mänguasja;
- 5) võtab osa ühistest eakohastest laulumängudest ;
- 6) asetab täiskasvanu abiga mänguvahendid oma kohale tagasi;
- 7) võtab osa ühismängust, vajades järk-järgulist juhendamist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4 aastane laps**:

- 1) kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi lihtsas rollimängus, valides rollimängu jaoks sobivad vahendid;

- 2) mängib mõnda aega koos eakaaslastega;
- 3) mängib nii realistlike lelude kui ka asendusmänguasjadega;
- 4) mängib iseseisvalt, mängu kestvus on kuni 15 minutit;
- 5) ühendab eri suuruse ja kujuga klotse;
- 6) järgib lihtsamaid mängureegleid;
- 7) paneb tegevuse lõppedes mänguvahendid oma kohale tagasi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5 aastane laps:

- 1) mängib sageli koos eakaaslastega;
- 2) osaleb erinevates mänguliikides (ehitusmängudes, võistlusmängudes, loovmängus jne.);
- 3) mängides planeerib tegevusi, keskendudes mängule;
- 4) algatab ise tuttavaid mängu;
- 5) kasutab mänguasju kindla eesmärgiga;
- 6) ühistes mängudes püüab järgida mängureegleid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 5-6 aastane laps:

- 1) mängib rollimänge, valides sobivad vahendid, vajadusel suudab puuduvad ise välja mõelda;
- 2) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 3) osaleb ühismängudes, mis nõuavad otsustamist;
- 4) järgib mängureegleid ja oskab lihtsamate tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 5) osaleb äraarvamismängudes.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

6.1.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **2-3 aastane laps**:

- 1) hangib ümbrusest aktiivselt infot;
- 2) keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele, silmatorkavale stiimulile või omadusele, sõnalise juhendamise ja suunamise korral on püsivam;
- 3) tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistegevuses vahelduvas vormis;
- 4) loob tegevuse kaudu seoseid kõnega. Sõnad ja objektid saavad tema jaoks mõiste tähenduse;
- 5) suhtleb valdavalt 1-2 sõnaliste lausetega nii mängus kui ka igapäevastes tegevustes peamiselt tuttava täiskasvanuga ning kasutab mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (osutamine, miimika);
- 6) räägib ja saab aru üksnes sellest, mida ta tajub;
- 7) tunneb huvi raamatute vastu ning mõistab lihtsaid realistlikke jutukesi, mis seostuvad tema enda kogemustega;
- 8) sobitab erinevaid materjale ja esemeid;
- 9) leiab tegutsemisajendi, plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga (täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu);
- 10) plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel;
- 11) keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
- 12) järgib lihtsamaid reegleid;
- 13) on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada;
- 14) rühmitab asju ja esemeid ühe tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- 15) omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva, aktiivse tegutsemise, käelise tegevuse ning täiskasvanu eeskuju järgi. Vajab oma tegevusele tagasisidet;
- 16) kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi samas situatsioonis ning kontekstis, kannab üle lihtsamaid seoseid ning kasutab neid sarnastes ülesannetes ja olukordades.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4 aastane laps**:

- 1) tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega;

- 2) kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälu pilte nii konstruktiivses mängus kui ka lihtsas rollimängus;
- 3) hangib tänu keeleoskusele uut teavet. Tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on;
- 4) osaleb dialoogis;
- 5) kuulab lihtsaid jutukesti;
- 6) jäljendab mängudes teiste lastega lihtsamaid igapäevaseid tegevusi;
- 7) mõistab osaliselt kõnet ka ilma toetava vihjeta ning saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
- 8) tal on ettekujutus arvumõistest ja värvuste nimetustest;
- 9) liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi;
- 10) omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu;
- 11) tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5 aastane laps:

- 1) reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet;
- 2) tegutseb meeleldi koos eakaaslastega.
- 3) oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerib ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseteta, kuid autoriteetide toel;
- 4) plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme täiskasvanu toel;
- 5) saab aru lihtsamatest mõistatustest;
- 6) osaleb loovtegevustes ning teeb koostööd teiste lastega;
- 7) keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;
- 8) saab aru arvumõistest, huvitub tähtedest;
- 9) leiab võrdluse alusel asjadest ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt;
- 10) keskendub huvipakkuvale tegevusele kuni 20 minutit;
- 11) rühmitab esemeid ja oskab neid võrrelda;
- 12) eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest;
- 13) omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab lihtsamaid probleeme;

- 14) tunnetab keskkonna mõju, avastab seoseid oma tegevuse ja selle tagajärje vahel, lihtsamaid põhjuse-tagajärje suhteid ning saab aru kuuluvusest ja erisusest;
- 15) on huvitatud koos täiskasvanuga avastama ümbritsevat maailma, tunneb huvi ka väljaspool oma tegevus- ja mängukeskkonda oleva vastu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 5-6 aastane laps:

- 1) plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärged ning üritab alustatud tegevused lõpetada;
- 2) kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks;
- 3) järgib ühistevustes reegleid ja suudab neid selgitada;
- 4) oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- 5) kasutab sidusat kõnet;
- 6) tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest;
- 7) osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes;
- 8) tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid;
- 9) konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte;
- 10) räägib esemetest, mis pole kohal, ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib;
- 11) kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudses kui ka sarnases olukorras;
- 12) teadvustab kordamise vajadust (nt luuletus, liisusalm).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest põhjuslikest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest;
- 3) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 4) tegutseb sihivõrrevalt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 5) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 6) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- 7) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;

- 8) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 9) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist;
- 10) teab ja kasutab tähti, numbreid ja sümboleid, kirjutab etteütlemise järgi lihtsamaid 1-2-silbilisi sõnu ning teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid;
- 11) orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid, kasutab teadmisi uusi ülesandeid lahendades nii uudses kui ka sarnases olukorras, kuid vajab juhendamist ja abi seoste loomisel eelnevaga;
- 12) oskab suunamise ja õpetamise korral kasutada lühikest aega õppimisstrateegiaid.

6.1.3 Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist. Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **2-3 aastane laps** on omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- 1) teab oma eesnime ja lihtsamaid viisakusreegleid ning kasutab neid,;
- 2) kasutab valdavalt mina vormi;
- 3) sööb, joob ja riietub valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema osa päevast kuiv ja puhas;
- 4) mõistab selgelt väljendatud keeldu;
- 5) suudab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia;
- 6) saavutab igapäevategevustes enesekindluse tunnustuse, rutiini ja reeglite toel;
- 7) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes ja tegutseb eakaaslastega kõrvuti;
- 8) suudab täiskasvanu abiga mõnikord oma asju teistega jagada;
- 9) loob sõprussuhteid;
- 10) järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4 aastane laps** on omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- 1) teab elementaarseid viisakusreegleid ja kasutab neid;
- 2) väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;

- 3) saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud tualetiharjumused;
- 4) teab oma ees- ja perekonnanime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi;
- 5) püüab vahel teisi abistada ja lohutada;
- 6) osaleb ühistegevuses eakaaslastega;
- 7) arvestab kokkuleppeid tegevustes;
- 8) saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses, püüab täita rühmareegleid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **4-5 aastane laps** on omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- 1) hakkab mõistma teiste inimeste tundeid, mõtteid ja emotsioone;
- 2) väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- 3) püüab täiskasvanu abiga toime tulla oma tugevate tunnetega;
- 4) suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
- 5) imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere;
- 6) teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd ja oskab jagada ning vahetada asju;
- 7) eelistab eakaaslaste mängukaaslastena, kujunevad esimesed sõprussuhted;
- 8) järgib kokkuleppeid, ning nende täitmist enda ja teiste poolt;
- 9) oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **5-6 aastane laps** on omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- 1) tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestluses;
- 2) on oma tegevustes orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele;
- 3) suudab iseseisvalt rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil;
- 4) osaleb rühma kokkulepete kujundamisel;
- 5) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult, tegevuse lõppedes koristab enda järelt ning tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 6) järgib mängudes ja tegevustes kokkuleppeid, eriti nende täitmist teiste poolt. Oskab reegleid teistele selgitada;
- 7) saab aru valetamisest kui taunivast käitumisest;
- 8) püüab arusaamatusi lahendada verbaalselt;
- 9) järgib sotsiaalset rutiini.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **6-7 aastane laps** on omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida;
- 5) püüab eakohaselt toime tulla oma tugevate tunnetega, vajadusel täiskasvanu abiga;
- 6) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ja muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 7) kirjeldab oma omadusi ja oskusi;
- 8) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 9) loob sõprussuhteid;
- 10) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 11) arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 12) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 13) talub muutusi ja vanematest eemalolekut;
- 14) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 15) selgitab oma seisukohti.

6.2 Valdcondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdcondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas:

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) eesti keel kui teine keel;
- 4) matemaatika;

- 5) kunst;
- 6) muusika;
- 7) liikumine.

6.2.1 Valdkond mina ja keskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna Mina ja keskkond sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;

- 5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel:

2-3 aastane

1. Vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss.
2. Ütleb vastuseks vanuse küsimusele oma ea aastates või näitab seda sõrmedel.
3. Nimetab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend.
4. Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi.
5. Matkib lihtsamaid töövõtteid.
6. Tunneb ära oma kodu ja lasteaia.
7. Oskab nimetada oma rühma nime ja osade rühmakaaslaste nimesid.
8. Suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik).
9. Nimetab rühmas olevaid esemeid.
10. Küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid.
11. Oskab haiget saanud sõpra lohutada.
12. Tunneb põhilisi kehaosi ja oskab neile osutada.
13. Teab hammaste hooldamise vahendeid.
14. Nimetab toiduaineid.
15. Oskab pildil ja looduses nimetada puud, lille, muru, päikest ja metsa.
16. Oskab nimetada tuttavaid loomi ja nende kehaosi.
17. Teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures (kodus).
18. Tunneb mõningaid tuttavaid putukaid (nt lepatriinu, sipelgas, mesilane).
19. Oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab lund/vihma, päike paistab).
20. Oskab täiskasvanu suunamise korral paberit prügikasti viia.
21. Oskab nimetada sõidukeid (auto, rong, buss, lennuk, laev).
22. Teab miks on vaja jalgrattaga sõites kiivrit kanda.

3-4 aastane

1. Nimetab pereliikmeid ja teab õdede ja vendade nimesid.
2. Vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta.
3. Räägib oma sünnipäevast (kuidas tähistatakse).
4. Nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.
5. Osaleb jõukohasel viisil tegevuses kodumaale tähtsatel päevadel (ruumide kaunistamine, laulude laulmine, peoriiete kandmine jm.)
6. Leiab Eesti lipu nähes erinevate värvide seast Eesti lipu värvid.

7. Harjab hambaid täiskasvanu abiga hamba mulaažil.
8. Oskab nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja –elektroonikat (nt külmkapp, pesumasin, pliit, triikraud, televiisor, arvuti jm).
9. Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud.
10. Oskab nimetada tuttavat lindu, looma, putukat.
11. Oskab nimetada tuntumaid puu- ja aedvilju.
12. Oskab nimetada tuttavaid lilli.
13. Oskab eristada ööd ja päeva.
14. Oskab nimetada ilmastikunähtusi ja üksikuid aastaegadele iseloomulikke tunnuseid.
15. Teab, kuhu viia loodusest leitud praht.
16. Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu.
17. Oskab nimetada sõidukeid (sh eriotstarbelised sõidukid).
18. Teab valgusfoori ja tulede tähendust (punane, kollane, roheline).
19. Teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee.
20. Teab helkuri kasutamise vajalikkust.

4-5 aastane

1. Kirjeldab oma perekonda (pereliikmed + onu ja tädi, pereliikmete nimed ja perekonnanimed).
2. Kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas.
3. Kirjeldab tähtpäevi peres.
4. Nimetab oma lasteaia nime.
5. Teab nimetada lasteaia töötajaid ja nende tegevusi.
6. Oskab nimetada erinevaid ruume lasteaias ning teab nende otstarvet.
7. Oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid.
8. Teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid.
9. Oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (nt vastlad, mardipäev, kadripäev jm) ja nendega seotud tegevusi.
10. Teab üldtuntud viisakusreegleid.
11. Tunneb ja järgib lauakombeid.
12. Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust.
13. Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).
14. Nimetab tervislikke toiduaineid.

15. Kirjeldab kodumasinaid ja – elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte.
16. Selgitab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole.
17. Oskab nimetada tuntumaid seeni.
18. Oskab nimetada tuttavaid loomi ja linde, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad.
19. Teab putukate elupaika (nt mesilane ja mesitaru, sipelgas ja sipelgapesa jm).
20. Oskab nimetada ja kirjeldada tuttavaid puid ja lilli.
21. Oskab nimetada tuttavaid toiduaineid.
22. Oskab nimetada aastaagegu ja mõningaid iseloomulikke tunnuseid.
23. Nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid.
24. Teab, et inimene saab talvel loomi ja linde aidata.
25. Oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses jm.
26. Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku.
27. Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ning nende tähendust.
28. Teab, kuidas sõiduteed ületada.
29. Teab lapse jaoks oluliste liiklusmärkide tähendusi.
30. Teab liiklusvahendite erinevusi ning eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid ja tähtsust.
31. Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis.

5-6 aastane

1. Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja vm.
2. Kirjeldab kodumaja omapära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus.
3. Oskab öelda oma aadressi.
4. Kirjeldab tuntumaid elukutseid (nt arst, politseinik, tuletõrjuja, poemüüja, juuksur jm).
5. Loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid.
6. Teab oma, võõra ja ühise tähendust.
7. Oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp.
8. Oskab nimetada erinevaid rahvusi.
9. Märkab inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev) ja abivahendid (nt prillid, ratastool, vaegnägemine – valge kepp, vaegkuulmine –kuuldeaparaat jm).

10. Nimetab küsimise korral sõbra positiivseid omadusi.
11. Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (nt tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted jm).
12. Nimetab kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (nt trepid, rõdu, aknad, kuum toit/vedelik, lahtine tuli, ravimid, terariistad, kemikaalid, elekter, veekogud, ehitised jm).
13. Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud (nt talvel jääle minek; mängimine ohtlikes kohtades, nt tänaval, liivakarjääris, ehitisel; ujumine täiskasvanu järelevalveta; rattasõit kiivrita jm).
14. Selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna.
15. Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimestele.
16. Mõistab, et on vaja istutada puid ja muid taimi.
17. Kirjeldab, kuidas tema kodus jäätmeid sorteeritakse.
18. Mõistab, et joogivett on vaja kokku hoida (nt hambapesu, nõudepesu, joogiks võetud vesi jm).
19. Mõistab, et elektrit tuleb kokku hoida (kustutab toast lahkudes tule).
20. Iseloomustab päeva ja öö vaheldumist ning seostab seda taimede ja loomade tegevusega.
21. Oskab nimetada veekogusid (nt meri, järv, jõgi jm).
22. Oskab ületada tänavat.
23. Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes.
24. Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.

6-7 aastane

1. Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms.
2. Kirjeldab oma peret ja peretraditsioone.
3. Teab oma aadressi ja kirjeldab oma kodu.
4. Mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused.
5. Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid.
6. Nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone.
7. Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.
8. Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm.
9. Julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik.
10. Kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist.

11. Järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hammaste hoidmist ja hooldamist.
12. Suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt.
13. Kirjeldab kodukoha loodust ja tunneb tuntumaid taimi, seeni ja loomi.
14. Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring.
15. Selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad.
16. Selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest.
17. Mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale.
18. Teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

6.2.2 Valdkond keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisit lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna Keel ja kõne sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama;

ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

- 4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- 5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel:

2-3 aastane

1. Suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal.
2. Eelistab suhtluspartnerina peamiselt tuttavat täiskasvanut.
3. Väljendab lihtsa 1-2 sõnalise lausungiga oma soove ja vajadusi.
4. Kasutab lihtsamaid käände- ja pöördevorme (nt ainsuse omastav, osastav, tegusõna 3.pööre- venna (om.) auto, tahan õue (osast.), jänku hüppab (3.pööre).
5. Väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus (ei taha), kuuluvus (tädi lusikas), asukoht (emme siia), omadus (auto katki), subjekti – objekti suhe (issi anna pall).
6. Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (vähemalt 50) tuttavas situatsioonis.
7. Kasutab erinevaid nimisõnu (nt näu p.o kiisu, anna, opa p.o võta sülle), tegu- ja mäarsõnu (nt siia, seal, nii).
8. Hääldab sõnades õigesti häälduslikult lihtsamaid häälikuid, nt a, e, i, o, u, p, m, t, l.
9. Vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, keerab lehte, kommenteerib ise või täiendab juttu osutamisega pildile.
10. Osaleb dialoogis: vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga.
11. Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teadmine, küsimine, palve jm).
12. Kommenteerib enda ja/või kaaslaste tegevust 1-2 lausungiga.
13. Mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.
14. Loeb peast või kordab järele 2 realist luuletust/ liisusalmi.
15. Kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi (nt Joonista! Istu!).

3-4 aastane

1. Algatab ise aktiivselt suhtlust.
2. Räägib 2-3 lausungiga mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest.
3. Suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostevuses.
4. Loeb peast või kordab järele 2-4 realist luuletust/ liisusalmi.

5. Mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid.
6. Küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta.
7. Kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme (nt sõidab, laulavad).
8. Kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja da- tegevusnime (nt hakkame mängima, ei taha mängida).
9. Kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi.
10. Kasutab kõnes objektide osade/detailide nimetusi (käpad, saba, silmad, kõrvad).
11. Kasutab kõnes mõningaid lihtsamaid üldnimetusi (nt lapsed, riided).
12. Räägib 2-3 lausega meeldivast mänguasjast (mis see on, miks meeldib jne.)
13. Kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega ta ise on kokku puutunud.
14. Kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu.
15. Kasutab tagasõnu (all, peal, sees, ees, taga) ruumisuhete tähistamiseks.
16. Kasutab oma kõnes tuttavaid 1-2 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris.
17. Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid, kommenteerib pilte.
18. Kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid etteloetud tekste. Kogemus võimaldab eristada realistlikke ja väljamõeldud sündmusi (nt. majad räägivad).
19. Eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt tass – kass, pall – sall, tuba – tupp), osutades pildile või objektile.
20. Tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas.

4-5 aastane

1. Hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla r, ö, õ, ü).
2. Kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust (räägib, mida tehti) 2-3 lausungiga.
3. Jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.
4. Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid.
5. Kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõna ja, aga).
6. Kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid).
7. Mõistab ja kasutab kõnes lihtsamaid üld- kui ka liiginimetusi (nt kuusk, kask – puud; tuvi, kajakas – linnud).
8. Kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust.
9. Kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid.

10. Annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega.
11. Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (tuttmüts, kelgumägi) ja tuletisi (täpiline, laulja).
12. Hääldeb sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt -nt, -lt, -mp jne).
13. Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti.
14. Jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3-5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).
15. Matkib lugemist ja kirjutamist, kriidi või pliiatsiga.
16. Määratleb hääliku olemasolu sõnas.
17. Leiab lihtsatele häälitud (lauldud) sõnadele vastava pildi. (nt siil, muna, kala)
18. Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.
19. Kasutab kõnes aega väljendavaid sõnu hommik, päev, õhtu, öö.
20. Kordab järele ja loeb peast kuni 4 realisi liisusalme/luuletusi.
21. Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).
22. Kasutab kõnes vastandsõnu (nt lühike-pikk, must-puhas).
23. Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega.
24. Jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega ja siis, siis, ja.

5-6 aastane

1. Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.
2. Mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega.
3. Kasutab kõnes nud- ja tud kesksõnu (nt söödud-söönud).
4. Kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur-suurem-kõige suurem).
5. Kasutab tingivat kõneviisi (mängisin- mängiksin).
6. Ühildab sõnu arvus (karud söövad) ja käändes (ilusale lillele; punase palliga).
7. Kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (nt arg, kaval, igav).
8. Mõistab ja kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (nt veereb – veeretab; sõidab – sõidutab).
9. Moodustab vajaduse korral sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt tikkudest maja – tikumaja; nuga õuna koorimiseks – õunanuga).

10. Hääldeb õigesti kõiki emakeele häälikuid.
11. Hääldeb õigesti 3-4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu.
12. Hääldeb õigesti kõiki häälikuühendeid tuttava tähendusega sõnades.
13. Hääldeb õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (nt garaaž, dušš, akvaarium).
14. Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab piltidele, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul).
15. Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime).
16. Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta (nt Kus ja kellega ta elab? Kas tal on lapsi?)
17. Annab edasi kuulnud teksti (nt muinasjutu) sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste/ korralduste abil.
18. Suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid.
19. Kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks, jookseb kivini).
20. Märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt luges p.o loeb; mõmmi maga p.o mõmmi magab; lillene p.o lilleline; seen kasvab all kuuse p.o seen kasvab kuuse all) ning osutab neile.
21. Kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (loetakse, pesti).
22. Kasutab kõnes mõningaid samatähenduslikke sõnu (nt jookseb, lippab, sibab).
23. Nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt kaks nimetust (nt tulp, roos).
24. Häälleb täiskasvanu abiga (järele korrates, abivahendeid kasutades) 1-2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõna.
25. Määrab ja positsioneerib hääliku asukoha sõnas (alguses, keskel, lõpus).
26. Suudab sünteesida ettehäälitud sõna.
27. Kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu (nt koli – kolli; koli – kooli, tule- tuule. Leiab teistest pikema hääliku sõnas).
28. Kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante (nt palju linde, konni, autosid).

6-7 aastane

1. Kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid (nt veenmine, ähvardamine) sõltuvalt suhtluseesmärkidest.
2. Valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt kaassuhtlejast (laps, täiskasvanu) ja /või suhtlusolukorrast (võõras koht, võõras inimene).
3. Mõistab kaudseid ütlusi (nt Ruumis on aken lahti. Otsene ütlus: Pane aken kinni! Kaudne ütlus: Mul on jahe).

4. Jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ning olulised detailid.
5. Tuletab meelde mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info.
6. Räägib sellest, mida hakkab tegema (plaanib välikõnes tuttavaid tegevusi).
7. Laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti (tuletab eelnevat ja järgnevat tegevust, sündmust).
8. Jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti.
9. Kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harva esinevaid (nt olev kääne: arstina).
10. Kasutab kõnes käändevorme harva esinevates funktsioonides (nt kohakäänded ajasuhete väljendamiseks: hommikust õhtuni).
11. Kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu (poeb-pugema; siga- sead).
12. Kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad põhjust (...sest...), tingimust (kui..., siis), eesmärki (... et ...).
13. Selgitab kuulnud kujundlike väljendite (tuul ulub, kevad koputab aknale) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemusega seotud näiteid.
14. Kasutab kõnes mõningaid abstraktse (s.o mittekogetava vastega) tähendusega sõnu (arvan, lahke, õpetlik).
15. Liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi järgides sõnu.
16. Kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu (nt vahel, kohal, otsas, varem, hiljem, enne, pärast).
17. Kasutab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades (nt sõidukid, elusolendid, tähtpäevad, kehaosad).
18. Hääldeb õigesti võõrhäälikuid (f, š) tuttavates sõnades (nt fanta, šokolaad).
19. Nimetab ja kirjutab enamikke tähti.
20. Loeb 2-3 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi (järgneva kontrollita) ja eksib sageli.
21. Hääldeb õigesti 3 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu.
22. Määrab lihtsamates sõnades hääliku pikkust (teistest pikem) ja tugevust (tugev, nõrk) sõnas
23. Kirjutades märgib õigesti 1-2 silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikstruktuuri (nt lähen kooli).
24. Muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri (nt koll-kool, linna (IIIv) – lina; tibu-tippu).

25. Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

6.2.3 Vald kond eesti keel kui teine keel

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna Eesti keel kui teine keel sisu:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);

2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;

3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);

4) korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;

5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

7) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel:

3-4 aastane

1. Laps tunneb huvi eesti keele vastu.
2. Kuulab ja tajub eesti keele kõla.
3. Reageerib lihtsamatele korraldustele.

4. Tunneb ära lihtsamaid sõnu.
5. Kordab järele lihtsamaid sõnu, väljendeid.
6. Kordab järele mõnda eestikeelset laulu, luuletust, sõrmemängu, laulumängu vms
7. Kordab järele õpetaja poolt öeldud viisakusväljendeid.
Tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu.
8. Tunneb ära Eesti lipu.

4-5 aastane

1. Tunneb huvi eesti keele vastu.
2. Reageerib lihtsamatele korraldustele.
3. Kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist.
4. Mõistab lihtsamaid küsimusi.
5. Tunneb ära õpituid sõnu, väljendeid ning mõistab neid.
6. Teab õpitud lihtsamaid viisakusväljendeid.
7. Tunneb huvi esemete ja tegevuste eestikeelsete nimetuste vastu.
8. Kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.
9. Oskab vastata lihtsamatele küsimustele.
10. Häälilib järele kuulnud häälikuid.
11. Teeb näidise järgi kirja eelharjutusi.
12. Häälidab järele kuulnud täishäälikuid.
13. Tunneb ära kirjapildis oma nime.
14. Tunneb ära Eesti lipu teiste lippude seast.
15. Nimetab Eesti lipu värve, rahvuslindu ja - lille.
16. Võtab osa rahvakalendri tähtpäevadest.

5-6 aastane

1. Reageerib eesti keeles antud korraldustele.
2. Kuulab eestikeelset sõna või lauset ning viib selle kokku õige pildiga.
3. Kasutab õpitud lauseid rutiintegevustes.
4. Kasutab õpitud sõnu esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.
5. Vastab küsimustele õpitu piires.
6. Teab peast mõnda eestikeelset laulu, luuletust jne,
7. Tunneb kirjapildis ära oma nime ja oskab seda kirjutada.
8. Tunneb Eesti rahvussümboleid: Lipp, rahvuslill, rahvuslind, rahvuskivi, rahvuskala.
9. Võtab osa lasteaias tähistatavatest rahvakalendri tähtpäevadest.

10. Laps oskab nimetada mis riigis ja linnas ta elab.

11. Nimetab Eesti Vabariigi pealinna.

6-7 aastane

1. mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
2. tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
3. saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
4. saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
5. kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
6. teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
7. oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

6.2.4 Valdkond matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna Matemaatika sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;

- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel:

2-3 aastased

1. Rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus vms) järgi hulgaks.
2. Leiab erinevate esemete hulgast palju ja üks.
3. Loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele mitu on?
4. Näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur-väike).
5. Leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti- või sisseasetamise teel.
6. Kompimise-veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid, sh ringi ja ruutu.
7. Vestleb ööle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi mängus.
8. Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal-all, kõrval, ees-taga.

3-4 aastased

1. Otsustab, kas nimetatud ese kuulub (ei kuulu) moodustatud hulka.
2. Paaride moodustamisega (üksühesse vastavusse seadmisega) saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades sama palju, ühepalju ehk võrdselt.
3. Loendab viie piires ja tunneb arvude rida 5ni.
4. Võrdleb (järjestab) kahte eset suuruse (suurem-väiksem), pikkuse (pikem-lühem), laiuse (laiem-kitsem) järgi ning kasutab mõisteid.
5. Eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast, õuest ja tänavalt.
6. Leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (piltidel, vestlustes vm).
7. Eristab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi).
8. Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal-all, ees-taga (minu ees, minu taga jne).

4-5 aastased

1. Rühmitab esemeid, olendeid kahe erineva tunnuse alusel (rühma lapsed on poisid ja tüdrukud).
2. Võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem kui, vähem kui.

3. Otsustab ja põhjendab esemete kuuluvust/ mittekuuluvust hulka erinevate tunnuste alusel (suurus, kuju, värv, otstarve).
4. Tutvub arvudega 10ni.
5. Järjestab esemeid kõrguse järgi (kõrgem-madalam).
6. Järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi.
7. Näeb ja oskab kirjeldada ruudu ning ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast.
8. Teab ööpäeva osi hommik-päev-õhtu-öö; kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile-täna-homme.
9. Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (seisan Alo taga; olen tahvli ees).
10. Määrab vasakut ja paremat poolt.

5-6 aastased

1. Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni.
2. Oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.
3. Kasutab järgarve kuni viieni eseme/isiku positsiooni nimetamisel (mitmes?).
4. Tunneb numbrimärke.
5. Võrdleb arve (on suurem kui, on väiksem kui).
6. Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab.
7. Võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.
8. Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi.
9. Leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema-väiksema-sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.
10. Hindab kaugust silma järgi (lähedal/ kaugel).
11. Mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahenditega.
12. Järjestab raskuse ja laiuse järgi.
13. Koostab mustreid, laob pilte kujunditest.
14. Otsustab, kas kaks antud kujundit on sama- või erisugused. Kirjeldab nende kujundite erinevusi nurkade olemasolu, arvu, kujundi suuruse ja värvuse alusel (ring, ruut, kolmnurk, ristkülik).
15. Rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse vm järgi.
16. Kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi.
17. Teab aastaegade järgnevust.
18. Eristab mõisteid kiiresti-aeglaselt, varsti, hiljem, kohe.

19. Määrab eseme asukoha teise eseme suhtes: all-peal, kohal, keskel, äärel, vasakul-paremal.

20. Orienteerub ruumis (õues) juhendite järgi.

6-7 aastased

1. määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
2. võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
3. teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
4. liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke + , −, =;
5. koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
6. järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
7. rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
8. kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
9. oskab öelda kellaega täistundides;
10. nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
11. mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nõör vms);
12. eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
13. leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

6.2.5 Valdkond kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna Kunst sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;

- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel:

2-3 aastane

1. Leiab ümbritsevas analoogia alusel sinise, kollase, punase ja roheline värvi.
2. Tekitab iseseisvalt jämedate joonistusvahenditega (rasvakriitide, pehmete pliiatsitega jne) erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid ja sirgeid jooni), püüdes paberi piirides.
3. Trükib näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega.
4. Ümarvormi joonistab värvilaigu pintsliga suurendamise teel.
5. Kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepotti, paberit, taskurätti, papptaldrikut, palli, sokki, plastiliinist plaati, kivi jne).
6. Vajutab jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga.
7. Kortsutab iseseisvalt pehmet paberit.

8. Rebib pehmest paberist tükke.
9. Võtab kätte käärid ja proovib lõigata paberit.
10. Katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid.
11. Õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale.
12. Teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid.

3-4 aastane

1. Vaatleb pilte, näidistöid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele.
2. Näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest.
3. Kujutab naturile sarnaseid, lähedasi esemeid, asju, inimest (nn peajalgne).
4. Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu.
5. Ühendab erinevaid materjale (nt looduslik materjal ja paber jne).
6. Matkib täiskasvanu tegevust lihtsa mänguasja valmistamisel (nt päkapikk- käbile müts; siil- männikäbile nina ja silmad jne).
7. Osutab kunstitegevuse võimalustele väljas (liiv, lumi, looduslik materjal) ja kasutab neid.
8. Laob 3-4 tuttavast geomeetrisest kujundist esemeid, loomi jne.
9. Koostab lihtsaid mustreid.
10. Voldib õpetaja abiga paberi pooleks.
11. Kortsutab erineva paksusega paberit.
12. Rebib paberist tükke.
13. Lõikab paberist tükke.
14. Katab liimiga pinna ja asetab sinna kujundid.
15. Rullib voolimismaterjali ja lisab sellele asjade, esemete jne iseloomulikke tunnuseid.
16. Moodustab väikestest voolitud vormidest terviku neid üksteise peale, sisse jne ladudes.
17. Kasutab voolimispulka voolimismaterjali tükeldamiseks.
18. Kaunistab valmistatud voolingu, kasutades voolimispulka või lisades suuremale vormile väikeseid ümaraid või piklike vorme.
19. Vajutab ümarvormi pihkude ja/või sõrmede vahel õhemaks.
20. Pigistab ja venitab voolimismaterjali sellele teise kuju andmise eesmärgil.
21. Kasutab õpetaja suunamisel joonistusvahendit piisava survega.

4-5 aastane

1. Tunneb põhivärve (kollane, punane, sinine), teise astme värve (roheline, lilla, oranž) ning musta, valget, halli ja pruuni.
2. Jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud.
3. Joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja söega, muutes joonte tihedust.
4. Tekitab iseseisvalt joonistusvahendiga (nt rasvakriitide, pehmete pliiatsitega jne) lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni.
5. Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu.
6. Voldib paberi mitmeks osaks (oskab lihtsamaid voltimistehnikaid).
7. Kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega.
8. Valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šabloonile või templile selle enda valitud kohale esemel (nt kruusil, taldrikul, pluusil jne).
9. Lükib paelale, traadile vms auguga esemeid.
10. Rebib paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest.
11. Lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest.
12. Õõnestab ümarvorme süvendit põidlagi vajutades.
13. Muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades.
14. Oskab loovalt kasutada looduslike ja jääkmaterjale.

5-6 aastane

1. Võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone.
2. Vaatleb omal algatusel raamatuillustatsioone ja kunstiteoseid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust.
3. Kasutab emotsioonide, nähtuste, esemete jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt.
4. Tunneb ja eristab gvašš- ja akvarellvärve.
5. Jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks.
6. Kujutab loodusest inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks.
7. Ei kata maalides juba küllaldaselt kaetud pinda korduvalt.
8. Teeb objektidele väiksemaid detaile pintslivajutuste ja -tõmmetega.

9. Koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme äärise kaunistamiseks (nt tass, taskurätt jne).
10. Valib meelepärased meisterdamisvahendid ning neid omavahel ühenduses või materjale kombineerides loob oma töö.
11. Kasutab õpetaja juhendamisel lihtsamaid voltimistehnikaid.
12. Rebib lihtsamaid kujundeid.
13. Lõikab iseseisvalt paberist geomeetrilisi kujundeid.
14. Ühendab voolitud detaile omavahel.
15. Nii ümar- kui piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid.

6-7 aastane

1. Tunneb ümbritsevas erinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone (nt hallikas, taevasinine jne).
2. Kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.
3. Keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö.
4. Loob kunstitöö erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest.
5. Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil.
6. Kasutab õppetegevuses omandatud tehnilisi oskusi vabas kunstitegevuses.
7. Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid.
8. Kujutab inimesi ja objekte neile iseloomulike tunnuste kaudu.
9. Kujutab inimesi ja loomi liikumises, muutes jäsemete asendit.
10. Segab värve segamisaluse peal ja väldib värvide liigset määrdumist.
11. Kasutab töös pintslit erinevalt (külg, ots). Lähtudes detailide suurusest kasutab erineva suurusega pintslit.
12. Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
13. Märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata.
14. Kasutab õpetaja juhendamisel voltimistehnikat.
15. Kasutab iseseisvalt erinevaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära.
16. Silub peale voolitud detailide lisamist ühenduskohad.

6.2.6 Valdkond muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna Muusika sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel:

2-3 aastased

1. Kuulab ja jälgib õpetaja laulu.
2. Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile (nt paigaltammumine, keerutamine üksikult, koosjalu hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, viibutamine sõrmega, kükitamine).
3. Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.
4. Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale kehapilli (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi).

3-4 aastased

1. Huvitub laululistest tegevustest; püüab õpetajaga kaasa laulda (lauldes kaasa nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike).
2. Osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa).
3. Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule (nt kõnd ja jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paarilisega).
4. Reageerib emotsionaalset muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt).
5. Mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapiiril, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal.

4-5 aastased

1. Laulab rühmaga samas tempos.
2. Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.
3. Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (nt plastilise intoneerimise ehk loova liikumisega).
4. Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt põlvvetõstekõnd ja – jooks, liikumine hanereas ja ringis).
5. Osaleb laulumängudes.
6. Kuulab laulu ja muusikapala.
7. Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega.
8. Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.
9. Mängib rütmipille (nt kõlakarpi, trummi, kuljuseid jne.) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.
10. Eristab kuulmise järgi rütmipille.

5-6 aastased

1. Laulab väljahingamisel loomuliku häälega.
2. Esitab laule rühmaga samas tempos.
3. Laulab peast teistega koos või üksi õpitud rahva- ja lastelaule.
4. Muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetriunit (nt liigub hanereas ja ringis nii üksi kui ka paaris).
5. Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.
6. Kuulab laulu ja muusikapala huviga.

7. Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste (liikumise, laulmise, pillimängu) kaudu, näiteks järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega.
8. Tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii meloodiat kui ka sõnu), hakkab kaasa laulma.
9. Mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille.
10. Mängib rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele.
11. Ansambli mängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.
12. Mängib tamburiini, kõlatoru, trummi ja kastanjette.

6-7 aastased

1. Laulab ilmekalt loomuliku ja vaba hingamisega eakohaseid rahva- ja lastelaule.
2. Esitab laule nii rühmas kui ka üksi.
3. Väljendab ennast loovalt liikumise kaudu, toetudes õpitud muusikale väljendusvahenditele.
4. Sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiuga.
5. Suudab laulu või muusikat tähelepanelikult kuulata ja iseloomustada kasutades eakohast sõnavara.
6. Näitab tegevuses üles loomingulist initsiatiivi, toetudes oma kogemusele kuulnud palade suhtes (nt jutustab, mida kuulis muusikas).
7. Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat.
8. Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge.
9. Mängib pilliansambelis.
10. Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille

6.2.7 Valdkond liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna Liikumine sisu:

- 1) kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel

2-3 aastane

1. Sooritab harjutusi aktiivselt ja entusiastlikult.
2. Liigub õpetaja juhendamisel ohutult.
3. Ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste.
4. Kõnnib piiratud pinnal.
5. Säilitab kõndides ja joostes sihi.
6. Hüpitab käes palli ning jälgib selle suunda.
7. Mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni- ja jooksumänge.
8. Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi.
9. Jookseb veereva vahendi (palli, rõnga) järel.
10. Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes.
11. Kasutab liikudes rütmipille juhendaja abil.
12. Sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi.
13. Mängib vabamängus iseseisvalt.

3-4 aastane

1. Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided.
2. Arvestab aktiivses tegevuses rühmakaaslastega.
3. Sooritab põhiliikumisi.
4. Säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal.
5. Mängib matkiva sisuga 1-2 reeglita kõnni- ja jooksumänge.
6. Mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu.
7. Sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega.
8. Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega.
9. Teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi.
10. Veab tühja kelku.
11. Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla.
12. Liigub suuskadel otsesuunas.
13. Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi.
14. Sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos.
15. Matkab õpetajaga või vanematega looduses.
16. Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis.
17. Järgib meelde tuletamise korral hügieeninõudeid.

4-5 aastane

1. Sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi.
2. Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes.
3. Teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.
4. Mängib 2-4 reeglita liikumismänge.
5. Pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel.
6. Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni.
7. Hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus.
8. Kasutab suuskadel liikudes käte ja keppide tuge.
9. Kasutab sihipäraselt abivahendeid (rõngast, kätiseid, nn nuudlit).
10. Sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi.
11. Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.
12. Algatab iseseisvalt mängu.
13. Tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.
14. Osaleb lasteaia spordipäeval.

5-6 aastane

1. Nimetab kodukohas harrastavaid spordialasid ja peetavaid spordivõistlusi.
2. Teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid (nt topispalli) ohutult, sobival viisil ja kohas.
3. Õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise.
4. Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes.
5. Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi.
6. Teeb harjutusi väikevahenditega.
7. Mängib kollektiivseid võistlusmänge.
8. Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud).
9. Tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu.
10. Teeb vahenditega (palliga, hüpitsaga) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti.
11. Valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes.
12. Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.
13. Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast.
14. Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid).
15. Suusatab vahelduva libiseva sammuga.
16. Käsitseb suusavarustust õpetaja abiga.
17. Jäljendab liikumisega erinevaid rütme.
18. Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustamisele.
19. Liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt.
20. Kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.
21. Kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt.
22. Sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga.
23. Käsitseb mängu- ja spordivahendeid loovmängudes.
24. Valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu.
25. Kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga.
26. Mõistab hügieeninõuete olulisust.

6-7 aastane

1. Talub kaotust võistlusmängudes.
2. Teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires.
3. Õnnetuse või ohu korral teab, kuidas kutsuda appi täiskasvanu.
4. Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses.
5. Ronib varbseinal vahelduva sammuga ning täidab lisaülesandeid.

6. Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu.
7. Suudab sõita tõukerattaga ja kaherattalise rattaga ning suusatada.
8. Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne Eesti tuntuma sportlase.
9. Keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele.
10. Liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest (valides sobivad paigad ja vahendid).
11. Peseb ennast pärast aktiivset kehalist tegevust.
12. Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised.
13. Säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu.
14. Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.
15. Võistleb kombineeritud teatevõistlustes (nt takistusriba läbimine).
16. Mängib sportlike elementidega mängu (korvi visked, jalgpall jne).
17. Organiseerib ise liikumismänge.
18. Kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.
19. Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval.
20. Orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene.
21. Sooritab painduvust ja jõudu arendavaid tegevusi.
22. Osaleb kelguvõistlustel (kaugusele, täpsusele).
23. Sõidab nõlvakust alla põhiasendis.
24. Suusatab koordineeritud liikumisega.
25. Käsitseb suusavarustust iseseisvalt.
26. Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslasega.
27. Liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiirelt aeglasele.
28. Väljendab liikumise kaudu emotsioone.
29. Kasutab liikudes loovalt vahendeid (linte, rätikuid, rõngaid).
30. Tegutseb iseseisvalt koduümbruse mängu- ja spordiväljakul.
31. Mängib lihtsamaid maastikumänge.

7 LAPSE ARENGU HINDAMISE TÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga. Lapse arengu hindamine on

osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Õpetajad viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused vanuseti. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Lapse arengu kirjeldused koostatakse üks kord aastas arenguvestlusele eelneval kuul. Lasteasutuse pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Vähemalt üks kord õppeaastas viib rühmaõpetaja lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis:

1. annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
2. selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes;
3. on aluseks ühiste kokkulepete tegemiseks lapse arengu toetamisel.

Arenguvestlused Lasteaias Mõmmik toimuvad üldjuhul aprillikuu jooksul. Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp. Arengumapi koostamise eesmärgiks on koguda informatsiooni lapse arengu kohta lasteaias. Pedagoogiline nõukogu määratleb lapse arengumapi koostamise põhimõtted ja struktuuri. Arengumapp on individuaalse arenguvestluse aluseks lapsevanemaga. Lapsevanemal on alati võimalus tutvuda oma lapse arengumapiga.

Lasteaia õppekava läbinule annab lasteasutus välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades.

Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

8 ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA TÖÖKORRALDUS

Erivajadustega laps käesoleva õppekava tähenduses on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma

tegevuskavas. Lapse erivajaduse või andekuse varajane märkamine ning vastava arendustegevuse alustamine annavad parema võimaluse lapse arengu ja õppimise toetamiseks. Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Õppeaasta algul, toetudes lapse arengu hindamise erinevatele valdkondadele ja lapse tervise seisundile, selgitatakse välja erivajadusega lapsed. Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava (edaspidi IAK) neis valdkondades, milles laps arendamist vajab. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

Lasteasutus toetab erineva keelilise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel. Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe.

Lapse toetamiseks tehakse vajadusel koostööd KOV-iga ning lapsevanema nõusolekul:

- Rajaleidja keskuse;
- Hariduse Tugiteenuste Keskuse;
- TÜ Kliinikumiga.

Lapsele, kes terviseseisundist tulenevalt ei ole koolikohustuslikku ikka jõudes saavutanud õpingute alustamiseks vajalikku koolivalmidust, võib lapsevanem kooliväliselt nõustamismeeskonnalt taotleda koolikohustuse edasilükkamist aasta võrra (Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 9). Lapsevanemaid teavitatakse vajadusel võimalusest taotleda koolipikendust ja neid nõustatakse vastavate dokumentide vormistamisel. Lapse iseloomustuse koostavad ja allkirjastavad rühmaõpetajad, vajadusel muusika- ja liikumisõpetaja, tugispetsialistid ning selle kinnitab direktor. Kooliväline nõustamismeeskond soovib koolikohustust täitma asuda ühe õppeaasta võrra hiljem, kui:

1. lapse tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed ning enesekohased oskused ei ole õpingute alustamiseks vajalikul määral välja kujunenud või
2. laps vajab haigusest, traumast või tervisehäirest tulenevalt pikaajalist ravi ning lapse terviseseisund ei võimalda tal igapäevases õppetöös osaleda.

9 LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA TÖÖKORRALDUS

Lasteasutuse õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Perekonnal on esmane roll lapse õpetajana. Lapsevanema esmased koostööpartnerid on lasteasutuses selle rühma õpetajad, mille nimekirja on laps kantud. Vajadusel kaasatakse lapsevanema või õpetaja ettepanekul ja lapsevanema nõusolekul teisi lasteasutuse pedagooge ja spetsialiste.

Õpetaja teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Lastevanemate teavitamine:

- suhtlemine lapse lasteaeda toomise ja viimise ajal;
- perevestlused;
- kirjalikud teated ja info teadete tahvlil;
- avatud uste päevad;
- kodulehekülg ja elektrooniline kirjavahetus;
- lastevanemate koosolekud, vestlusringid;

Õpetaja teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Lapsevanemat teavitatakse lapse arengust ja õppimisest iga-aastaselt arenguestlusel. Lapsevanema soovi korral teavitatakse teda lapse arengust ja õppimisest sagedamini kui üks kord aastas. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest teavitatakse lapsevanemaid lasteasutuse tegevust kajastaval veebilehel. Igapäevane ülevaade rühma tööst kajastub infosüsteemis ELIIS.

Õpetaja loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises arenguestluste kaudu, kus lapsevanemale tutvustatakse lapse arengu ja õppimise tulemusi ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Selle põhja kavandatakse vajadusel koostöös lapsevanemaga õppe- ja kasvatustegevused, arvestades lapse eripära.

Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi läbiviimises. Lapsevanem võib lasteasutuse direktori nõusolekul ja direktoriga kokkulepitud ulatuses, arvestades lasteasutuses kehtestatud päevakava, osaleda oma lapse tegevuste toetamisel lasteasutuses.

Lapsevanemal võimaldatakse anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele, nt edastades enda tagasiside vahetult rühma õpetajale või vajadusel juhtkonnale. Igal aastal on vanematel võimalus vastata anonüümselt rahuloluküsitlusele.

Lapsevanemaid esindab lasteasutuses hoolekogu, kuhu kuulub igast rühmast üks valitud esindaja (või asendusliige). Hoolekogu esindaja või asendusliikme ülesannete hulka kuulub majandusküsimuste lahendamine, rühmasisestest probleemidest teavitamine ja koostöö lasteaia personaliga tagamaks lastele parim arengukeskkond lasteaias.

Lasteaias Mõmmik on lasteaia ja lapsevanemate koostöövormid:

- o Avatud uste päev iga aasta kevadel
- o Koostöö hoolekoguga (koosolekud, probleemide lahendamine ja lastevanemate ettepanekutega arvestamine)
- o Ühisüritused koos peredega
- o Koolitused lastevanematele
- o Lastevanemate koosolekud ja ümarlauad rühmas
- o Lastevanemate kaasamine rühma tegevustesse (ühisürituste korraldamine, õppekäikudel abistamine, õppevahendite valmistamine jne)
- o Rühmatöö igapäevane kajastamine infosüsteemis ELIIS.
- o Lapse arengu kajastamine vanemale infosüsteemis ELIIS.

10 ÕPPEKAVA TÄIENDAMISE JA UUENDAMISE KORD

Lasteaia õppekava muudatused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga iga õppeaasta alguses.

Lasteaia õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.